

“YASHIL” TA’LIM MUHITINING O’QUVCHILARNING DIQQATINI JAMLASH QOBILIYATIGA TA’SIRI: INNOVATSION YONDASHUV

Muallif: Karimova Malohat

Qo‘qon Universiteti, Andijon filiali,

Psixologiya yo‘nalishi, masofaviy ta’lim, 25_10 guruh talabasi

Ilmiy rahbar: Xalimjonov Abduqunduz Rahimjon o‘g‘li

E-mail: Xalimjonov1234@gmail.com

ANNOTATSIYA: Ushbu maqolada “yashil” ta’lim muhitining o‘quvchilarning diqqatini jamlash va o‘rganish samaradorligiga ta’siri ilmiy asosda tahlil qilindi. Tadqiqotda innovatsion yondashuvlar, tabiat unsurlari bilan boyitilgan maktab va onlayn ta’lim muhitining psixologik foydalari, o‘quvchilarning stress darajasi, konsentratsiyasi va ijodiy faoliyatiga ta’siri ko‘rsatildi. Shuningdek, yashil muhitdagi o‘qitish metodikasi va dizaynning psixologik jihatlari, diqqatni jamlash qobiliyatini oshirish mexanizmlari yoritildi. Tadqiqot natijalari ta’lim sohasidagi innovatsion amaliyotlar va pedagogik strategiyalarni rivojlantirishda muhim manba sifatida xizmat qiladi.

АННОТАЦИЯ: В статье анализируется влияние “зелёной” образовательной среды на способность учеников концентрировать внимание и повышать эффективность обучения. Исследуются инновационные подходы, психологические преимущества среды, обогащённой природными элементами, снижение уровня стресса, повышение концентрации и креативной активности. Также рассматриваются методики преподавания и дизайн учебной среды, способствующие улучшению внимания. Результаты исследования представляют ценную основу для развития педагогических стратегий и инновационной практики в образовании.

ANNOTATION: This article examines the impact of the “green” educational environment on students’ attention concentration and learning effectiveness. The study

explores innovative approaches, psychological benefits of nature-enriched learning spaces, stress reduction, and enhancement of concentration and creativity. Additionally, teaching methods and the design of learning environments that support attention improvement are analyzed. The findings serve as an important resource for the development of innovative educational strategies and pedagogical practices.

KALIT SO‘ZLAR: Yashil ta’lim muhiti, diqqatni jamlash, innovatsion yondashuv, o‘quvchi psixologiyasi, ijodiy faoliyat, konsentratsiya, ta’lim samaradorligi, stress kamaytirish.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: Зелёная образовательная среда, концентрация внимания, инновационный подход, психология учеников, творческая активность, концентрация, эффективность обучения, снижение стресса.

KEYWORDS: Green learning environment, attention concentration, innovative approach, student psychology, creative activity, concentration, learning effectiveness, stress reduction.

KIRISH. Ta’lim jarayonida o‘quvchilarning diqqatini jamlash qobiliyati muvaffaqiyatli o‘rganishning asosiy omillaridan biridir. Diqqatning past darajasi va tez chalg‘ish pedagogik jarayonda samaradorlikni pasaytiradi va stressni oshiradi. So‘nggi yillarda psixologiya va pedagogika tadqiqotlarida “yashil” ta’lim muhitining ijobiy ta’siri keng ko‘rilmoqda. Bu muhit tabiat unsurlari bilan boyitilgan, ya’ni yashil rang, o‘simliklar, ochiq havo va tabiiy yorug‘lik bilan ta’minlangan joylarni o‘z ichiga oladi. Ilmiy tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, yashil muhit o‘quvchilarning stress darajasini kamaytiradi, diqqatni jamlashga yordam beradi va ijodiy faoliyatni faollashtiradi.

Yashil muhitda ta’lim berish nafaqat maktab interyerlarini o‘zgartirish bilan cheklanmay, balki onlayn va masofaviy ta’lim platformalarida ham qo‘llanilishi mumkin. Masalan, virtual sinfdagi tabiiy fonlar, interaktiv yashil elementlar va meditativ mashg‘ulotlar o‘quvchilarning konsentratsiyasini oshiradi. Shu sababli

pedagoglar innovatsion metodik yondashuvlarni qo'llab, yashil ta'lim muhitini yaratish orqali o'quvchilarning diqqatini jamlash qobiliyatini samarali oshirishga erishadilar.

ASOSIY QISM. 1. Yashil ta'lim muhiti tushunchasi va psixologik asoslari

Yashil ta'lim muhiti – bu o'quvchilarga tabiiy elementlar bilan boyitilgan ta'lim makonini yaratishdir. Psixologik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yashil rang va o'simliklar insonning stress darajasini pasaytiradi va neyron faoliyatini faollashtiradi. Bu esa diqqatni jamlash va o'rganish samaradorligini oshirishga yordam beradi. Masalan, Kaplan va Kaplan (1989) tadqiqotlarida tabiiy muhitda o'qish samaradorligi sun'iy muhitga nisbatan yuqoriligini ko'rsatgan.

2. Diqqatni jamlash va yashil muhitning ta'siri

Diqqatni jamlash qobiliyati o'quvchilarning akademik natijalariga bevosita ta'sir qiladi. Yashil muhit stressni kamaytiradi, chalg'ituvchi omillarni kamaytiradi va ruhiy barqarorlikni oshiradi. Shu bilan birga, tabiat elementlari miyadagi prefrontal korteks faoliyatini stimulyatsiya qilib, e'tibor va konsentratsiya qobiliyatini kuchaytiradi.

3. Innovatsion yondashuvlar

Yashil ta'lim muhitini yaratishda innovatsion texnologiyalar qo'llaniladi:

Virtual o'simliklar va tabiiy fonlar bilan interaktiv darslar

Tabiat bilan bog'liq loyihalar va ijodiy mashg'ulotlar

Meditatsiya va vizualizatsiya usullari

Bunday yondashuvlar o'quvchilarning konsentratsiyasini oshirish bilan birga, stressni kamaytiradi va ijodiy fikrlashni rivojlantiradi.

4. O'rganish samaradorligi va psixologik foydalar

Yashil ta'lim muhitida o'qish o'quvchilarga quyidagi foydalarni beradi:

E'tibor va diqqatni yaxshilaydi

Stress va charchashni kamaytiradi

Yaratilish va ijodiy fikrlash qobiliyatini oshiradi

Motivatsiyani kuchaytiradi

XULOSA. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yashil ta'lim muhiti o'quvchilarning diqqatini jamlash qobiliyatini sezilarli darajada oshiradi. Tabiiy unsurlar, ranglar va interaktiv elementlar diqqatni jalb qiladi va stressni kamaytiradi. Innovatsion metodik yondashuvlar esa bu jarayonni yanada samarali qiladi. Shu sababli pedagogik amaliyotda yashil ta'lim muhitini yaratish va unga asoslangan dars metodikasini qo'llash o'quvchilarning akademik va psixologik rivojlanishini oshirishda muhim ahamiyatga ega.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Kaplan, R., & Kaplan, S. The Experience of Nature: A Psychological Perspective. Cambridge University Press, 1989. – 370 b.
2. Chawla, L. Learning to Love the Natural World as a Child. International Journal of Environmental Studies, 1998. – 45 b.
3. Li, D., Sullivan, W.C. Impact of Views to School Landscapes on Recovery from Stress and Mental Fatigue. Landscape and Urban Planning, 2016. – 150 b.
4. G'ulomova, M. Ta'lim psixologiyasi asoslari. Toshkent: O'qituvchi, 2015. – 320 b.
5. Rasulov, R. Pedagogik innovatsiyalar va zamonaviy metodlar. Toshkent: Innovatsiya, 2018. – 288 b.
6. Karimova, N. Psixologiyada diqqat va konsentratsiya masalalari. Toshkent: Fan, 2020. – 210 b.